

KONGELIG RESOLUSJON

Klima- og miljødepartementet
Statsråd: Andreas Bjelland Eriksen

Ref.nr.:
Saksnr.: 25/2062
Dato: 15. august 2025

Fastsettelse av forskrift om endring i forskrift 13. mai 2011 nr. 512 om utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven

1. Innledning

1.1 Hovedpunktene i forslaget

Ifølge naturmangfoldloven § 52 kan Kongen i statsråd fastsette forskrift som angir bestemte naturtyper som utvalgte i hele eller deler av landet, for å fremme målet i naturmangfoldloven § 4. Klima- og miljødepartementet (KLD) foreslår endring i forskrift om utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven slik at naturtypen korallrev blir ny utvalgt naturtype (UN).

1.2 Kort redigjøreelse for saken

Det er et nasjonalt klima- og miljømål at «ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper skal forbedres», jf. Meld. St. 14 (2015-2016) *Natur for livet* og Meld. St. 35 (2023-2024) *Bærekraftig bruk og bevaring av natur*. I den siste av disse meldingene ble også Norges bidrag til naturavtalens globale mål 4 fastsatt med følgende målsetning: «Norge har bedret utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper, og det genetiske mangfoldet til ville og domestiserte arter er opprettholdt.» Naturtypen korallrev har status som nær truet (NT) i Norsk rødliste for naturtyper (2018). Å gjøre korallrev til utvalgt naturtype vil bidra til langsiktig ivaretagelse av naturtypen, bidra til å nå det nasjonale målet og bidra til globalt mål 4 i naturavtalen.

Virkemiddelet utvalgt naturtype må ses som en statlig retningslinje som skal sikre at naturtypen får mer vekt i avveielinger mot andre samfunnshensyn, enn hensynet til natur normalt vil ha. Når et tiltak kan påvirke en forekomst av en utvalgt naturtype, skal en ved utøving av offentlig myndighet og ved forvaltning av det offentliges faste eiendom, ta særlig hensyn til forekomster av en utvalgt naturtype som kan påvirkes for å hindre at naturtypen forringes. Ved utøving av aktsomhetsplikten skal det tas særskilt hensyn til forekomster av utvalgte naturtyper for å unngå

forringelse av naturtypens utbredelse og forekomstenes økologiske tilstand, og det er meldeplikt for noen typer tiltak. Ordningen innebærer dermed ikke fredning av den enkelte forekomsten. Utvelgelsen vil også innebære at naturtypen skal prioriteres sterkere ved fordeling av tilskudd. Det skal utarbeides en handlingsplan for naturtypen.

Klima- og miljødepartementet sendte forslag om korallrev som ny utvalgt naturtype etter naturmangfoldloven på høring 7. april 2022, med høringsfrist 7. juli 2022. Det kom inn høringssvar fra 54 instanser, herunder departementer, direktorater, statsforvaltere, fylkeskommuner, kommuner, organisasjoner og bedrifter. Ingen av høringsinstansene har gitt uttrykk for at de er negative til forslaget om å gjøre korallrev til utvalgt naturtype, og mange er positive til forslaget. Det er kommet høringsinnspill om bla. behov for avklaringer, kartlegging, definisjon i forskrift og om næringsmessige konsekvenser. Disse er nærmere omtalt i kapittel 4.

Etter høring har Miljødirektoratet oppsummert høringsinnspillene og gjort en vurdering av disse. Miljødirektoratets vurderinger og tilrådning er deretter oversendt Klima- og miljødepartementet. Det er i høringsprosessen ikke avdekket forhold som tilsier at korallrev ikke burde bli ny utvalgt naturtype. Det er ikke avdekket vesentlige negative samfunnsmessige konsekvenser av forslaget.

Klima- og miljødepartementet har vært i dialog med Sametinget om forslaget og om Miljødirektoratets tilrådning. Sametinget har uttalt at de legger Miljødirektoratets redegjørelse til grunn og ikke ser behov for videre konsultasjon i sakens anledning. Kongelig resolusjon har vært forelagt for berørte departementer.

2. Bakgrunn for forslaget

Økt bruk av arealer og naturressurser har ført til omfattende tap av naturmangfold og forringelse av mange økosystemer globalt. I den globale hovedrapporten fra det internasjonale Naturpanelet (IPBES. 2019. Global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science- Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services) framgår det at endret bruk av arealer er det som påvirker naturen mest, både på land og i ferskvann. I marine økosystemer er, ifølge rapporten, den største påvirkningen direkte utnyttelse av organismer (hovedsakelig fiske), etterfulgt av land- og sjøbruksendringer. I Norge er også disse de viktigste påvirkningsfaktorene for naturmangfoldet. Det er et nasjonalt klima- og miljømål at «ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper skal forbedres». Ulike tiltak for å ta vare på truet natur ble beskrevet i Meld. St. 14 (2015 – 2016) *Natur for livet - Norsk handlingsplan for naturmangfold*, som Stortinget sluttet seg til i mai 2016. For naturtyper omtaler handlingsplanen tiltak for truede naturtyper og naturtyper som er viktige for truede arter. I januar 2025 behandlet Stortinget Meld. St. 35 (2023-2024) *Bærekraftig bruk og bevaring av natur*. Denne bygger videre på «Natur for livet» og ett av tiltakene er å gjennomføre oppfølgingsplanen for truet natur. Meld. St. 21 (2023-2024) *Helhetlige forvaltningsplaner for de norske havområdene* har som formål å legge til rette for verdiskaping gjennom bærekraftig bruk,

og samtidig opprettholde miljøverdiene i havområdene. Forvaltningsplanene oppdateres hvert fjerde år. Et av målene i planene er at skade på marine naturtyper som anses som truede eller sårbare skal unngås. Dette målet er «nådd eller delvis nådd for korallrev som følge av forbud mot bunntråling».

Klima- og miljødepartementet er opptatt av å ha en helhetlig og effektiv tilnærming til arbeidet med truet natur. Miljødirektoratet fikk i juli 2017 oppdrag av Klima- og miljødepartementet om å foreta kost/nytte-vurderinger av relevante tiltak for ansvarsarter som er kritisk truet eller sterkt truet, dvs. om lag 90 arter, og i underkant av 40 naturtyper, der de aller fleste er truede. Alle relevante tiltak skulle vurderes. Det ble gitt føring om at hvis naturtypen eller arten kan tas vare på ved hjelp av flere tiltak (med tilhørende virkemidler) skal det minst inngripende tiltaket og virkemidlet velges. En direktoratsgruppe ble etablert for å løse oppgaven og leverte sin tilrådning i desember 2018. Gruppen bestod av Statens vegvesen, Jernbanedirektoratet, Landbruksdirektoratet, Fiskeridirektoratet, Norges vassdrags- og energidirektorat, Forsvarsbygg og Miljødirektoratet.

For å legge grunnlag for en systematisk analyse med nødvendige samfunnsøkonomiske vurderinger valgte direktoratsgruppen en operasjonell målformulering. For de aktuelle artene og naturtypene er det derfor angitt spesifikke mål som skal nås innen 2035. Dette innebærer at analyseperioden er satt fra 2018 til 2035, der 2035 er valgt som endepunkt etter en avveining mellom flere hensyn. 2035 gir en horisont som gjør det mulig for virkemidlene og de tilhørende tiltakene å virke en tid. Samtidig vil det for mange arter og naturtyper være svært ambisiøst å oppnå forbedring innen den tid.

Hovedmålet er én kategori forbedring på rødlista, mens et alternativt mål er videreføring av dagens status på rødlista. Disse målene vil bidra til relevante nasjonale mål på naturmangfold, spesielt målet om at ingen arter og naturtyper skal utryddes og utviklingen til trua og nær trua arter og naturtyper skal bedres. Miljødirektoratet sendte 14. desember 2018 svar på oppdraget til Klima- og miljødepartementet, med en tilrådning som ble utarbeidet i samråd med de nevnte direktoratene. Det ble levert beslutningsgrunnlag for 90 arter og 32 naturtyper. I denne leveransen inngikk anbefalinger av et bredt spekter av virkemidler, herunder forslag om prioritert art for to arter og utvalgt naturtype for 13 naturtyper. Blant disse 13 var naturtypen korallrev.

I beslutningsgrunnlagene inngår også anbefalinger om områdevern, bruk av juridiske sektorvirkemidler, handlingsplaner og miljøforvaltningens og sektorenes økonomiske virkemidler til skjøtsel, restaurering og fjerning av fremmede skadelige arter. Mange anbefalinger går ut på at flere virkemidler, som styres av ulike sektorer, kombineres. Ved å gjøre dette har man kunnet foreslå virkemiddelbruk for å nå målsetting som innebærer at de minst inngripende virkemidlene velges. Eventuell bruk av andre virkemidler enn utvalgt naturtype etter naturmangfoldloven for korallrev vil følges opp i egne prosesser.

Man har for lite kunnskap om flere av artene og enkelte naturtyper til å kunne målrette tiltak. For andre arter og naturtyper er det vurdert at det ikke finnes tiltak som fører til at målet kan nås for den aktuelle arten eller naturtypen. Dette er det tatt hensyn til i vurderingen av tiltak, virkemidler og forventet måloppnåelse. For eksempel er det for 14 av artene og for én naturtype i utvalget ikke presentert anbefalte tiltak. For 45 av artene og seks av naturtypene er det vurdert at anbefalte virkemidler gir under 50 % sannsynlighet for å oppnå målet som er satt for arten og naturtypen. Dette er ikke tilfelle for korallrev, som har en sannsynlighet på over 50 % på å nå målet med de virkemidlene som er foreslått. Virkemidlet utvalgt naturtype er vurdert som viktig for å ta vare på korallrev i et langsiktig perspektiv.

Klima- og miljødepartementet, sammen med andre departement, ga høsten 2019 direktoratsgruppen i oppdrag å foreslå en oppfølgingsplan basert på de 90 artene og 32 naturtypene fra 2018-leveransen. Direktoratgruppen leverte sin anbefaling 15. juni 2020. Departementene ga sin tilslutning til oppfølgingsplanen i brev av 7. mai 2021. Korallrev er blant de 23 naturtypene som er prioritert i en oppfølgingsplan fra direktoratsgruppen.

I tillegg til å bidra til nasjonale mål på naturmangfold, er forslaget relevant for flere av FNs bærekraftsmål. Særlig gjelder dette bærekraftsmål 14, som handler om livet i havet. Bærekraftsmål 14 har et delmål om å «forvalte og beskytte økosystemene i havet og langs kysten på en bærekraftig måte for å unngå betydelig skadevirkninger, blant annet ved å styrke økosystemenes motstandsevne og ved å iverksette tiltak for å gjenoppbygge dem, slik at havene kan bli sunne og produktive».

3. Høringen

Klima- og miljødepartementet sendte forslaget om korallrev og typisk høring som utvalgt naturtype på åpen høring 7. april 2022 til 610 høringsinstanser, med frist for å sende inn innspill 7. juli 2022. Høringsinstanser ble bedt om å vurdere å videresende høring til eventuelle underliggende etater, tilsluttende virksomheter eller samarbeidende organisasjoner. Klima- og miljødepartementet ba høringsinstansene særlig om innspill som kunne bidra til å belyse mulige næringsmessige konsekvenser av forslaget.

Det kom inn høringsuttalelser fra 54 instanser. Av disse var 13 uten merknader:

Helse- og omsorgsdepartementet (ingen merknader)

Justis- og beredskapsdepartementet (ingen merknader)

Kunnskapsdepartementet (ingen merknader)

Olje- og energidepartementet (ingen merknader)

Samferdselsdepartementet (ingen merknader)

Direktoratet for mineralforvaltning

Fiskeridirektoratet
Landbruksdirektoratet
Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)
Oljedirektoratet
Riksantikvaren
Sametinget
Artsdatabanken
Forsvarsbygg
Kystverket (ingen merknader)
Meteorologisk institutt
Statens kartverk (ingen merknader)
Statens vegvesen (ingen merknader)
Statistisk sentralbyrå (ingen merknader)
Statsforvalteren i Innlandet
Statsforvalteren i Møre og Romsdal
Statsforvalteren i Nordland
Statsforvalteren i Oslo og Viken
Statsforvalteren i Rogaland
Statsforvalteren i Trøndelag

Nordland fylkeskommune
Trøndelag fylkeskommune
Viken fylkeskommune
Fauske kommune (ingen merknader)
Fredrikstad kommune
Frøya kommune
Halden kommune (ingen merknader)
Hvaler kommune
Kinn kommune (ingen merknader)
Kvam kommune
Nordre Follo kommune
Sandefjord kommune
Ullensaker kommune

Avfall Norge

BirdLife Norge
Byggmesterforbundet (ingen merknader)
Fiskebåt - havfiskeflåtens organisasjon
NHO Transport
Norges Fiskarlag
Norsk Kommunalteknisk Foreining
Norske Torv og Jordprodusenters bransjeforbund
Norskog
Sabima
Sjømat Norge
Sjømatbedriftene
Tekna
WWF Verdens naturfond
Equinor ASA
NIVA og Akvaplan-niva

Høringsuttalelsene i sin helhet er å finne på Klima- og miljødepartementets nettsider:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-av-forslag-om-korallrev-og-typisk-hogmyr-som-utvalgt-naturtype/id2906450/>

Miljødirektoratet sammenfattet høringsuttalelsene og oversendte tilrådning til Klima- og miljødepartementet 30. september 2022. Sametinget har i brev av 14. september 2023 til Klima- og miljødepartementet uttalt at de ikke ser behov for konsultasjon i saken.

4. Korallrev som utvalgt naturtype

4.1 Status og utbredelse

Korallrev er et spesielt økosystem på havbunnen, som er dannet av levende, samfunnsbyggende koralldyr og deres kalkskjeletter. Naturtypen er svært viktig for biologisk mangfold og indirekte har revene stor betydning for fiskeriene som oppvekst- og beiteområder for fisk.

Rødlistestatus for naturtypen var i 2011 sårbar (VU) og i 2018 nær truet (NT). Bakgrunnen for at naturtypen har endret rødlistestatus fra 2011 til 2018 er bedre kunnskap – det er gjennomført mer kartlegging siden rødlistevurderingen fra 2011. De viktigste påvirkningsfaktorene for naturtypen er i henhold til rødlisten for 2018 tilnærmet lik de som ble beksrevet for rødlisten i 2011. Dette er påvirkningsfaktorer som bunntåling, fiskegarn på rev med garn og line, oljeprospektering, oljeboring, rørlegging, oppankring av plattformer, knusing og eksponering for partikler, for eksempel ved ankring av skip eller oppdrettsanlegg eller kabler langs sjøbunn. Endring av

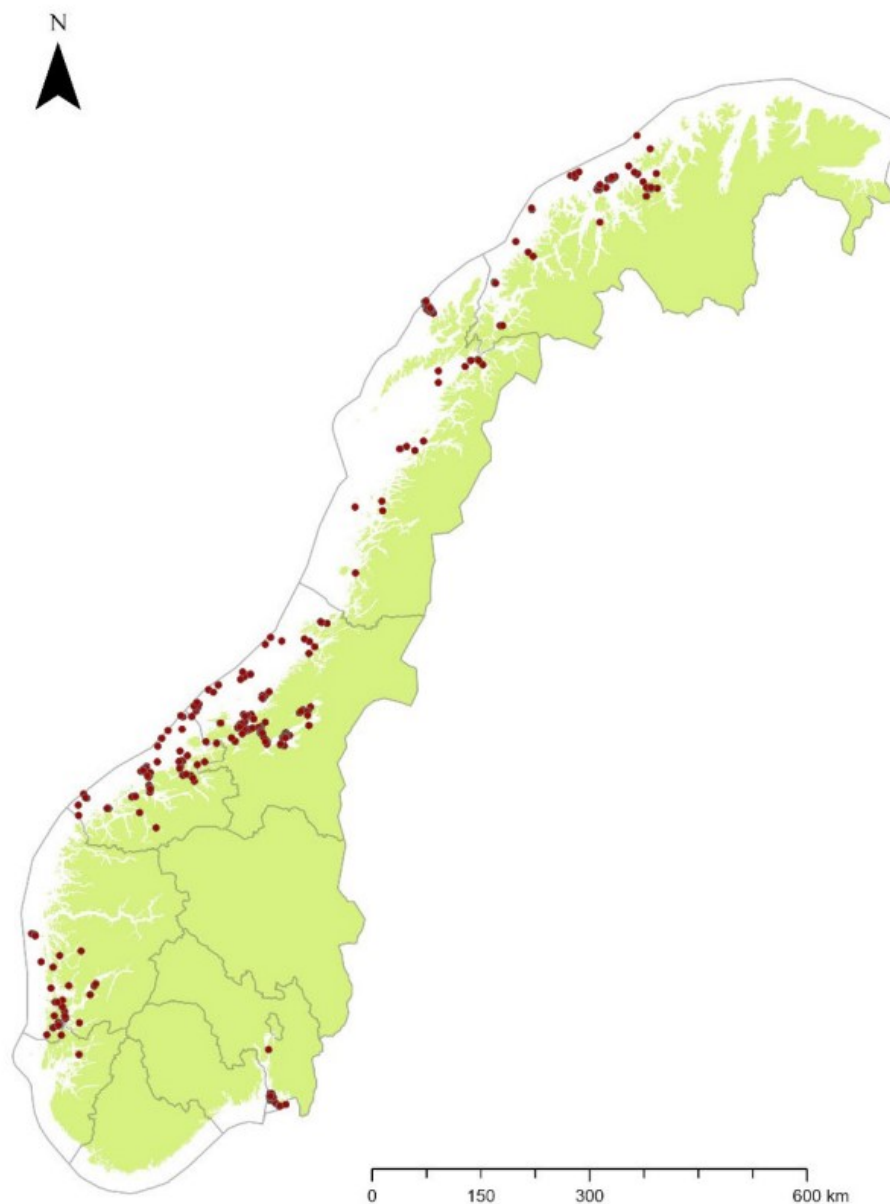
næringsinnhold, tungmetaller, kjemiske stoffer, havforsuring og klimaendringer er også påvirkningsfaktorer.

I tilgjengelige kartlag for korallrev er lokalitetene i hovedsak kartfestet som punkter og dermed uten areal. Kjente forekomster pr. juni 2021 er vist i *figur 1*.

Totalt antall kjente forekomster er 1567. Fylkesstatistikk på korallrev vises i *tabell 1*. Alle disse er innenfor 12 nautiske mil og omfattes således av naturmangfoldloven. I tillegg kommer 476 forekomster innenfor 12 nautiske mil som er antatt og sannsynlig, men ikke verifisert som levende korallrev per dato. 255 av de kjente 1567 forekomstene (16,2 %) er i dag vernet etter naturmangfoldloven, mens 225 forekomster (14,3 %) er innenfor områder som er foreslått vernet som en del av marin verneplan fra 2004. Dette vil totalt utgjøre en beskyttelse etter naturmangfoldloven på 30,6 % av forekomstene.

I tillegg er 509 forekomster beskyttet mot påvirkning fra skadelig fiskeriaktivitet etter havressursloven. Dette utgjør 32,6 % av dagens forekomster innenfor 12 nautiske mil. 28 av lokalitetene er ivaretatt av begge lovverk. Samlet sett er 47 % av de kjente forekomstene i dag vernet eller beskyttet gjennom disse lovverkene. Forutsatt at verneprosessene går som forventet, vil den samlede andelen etter nytt vern utgjøre 61,3 % ivaretagelse gjennom havressursloven og naturmangfoldloven.

Den totale utbredelsen av korallrev innenfor 12 nautiske mil beregnes ut fra et gjennomsnittlig areal på 25 000 m² med et mørketall på 5. Mørketall er et tallmessig uttrykk for forholdet mellom uoppdaget og oppdaget forekomst. Det betyr at kun 20 % av forekomstene man antar finnes, er kjent. Total utbredelse av korallrev innenfor 12 nautiske mil er beregnet til 164 km².

Figur 1. Kjente forekomster av korallrev innenfor 12 nautiske mil i hele Norge. Grå linje viser grense for 12 nautiske mil og fylkesgrense. Kilde: Järnegren et. al. 2019 med oppdatering juni 2021.

Tabell 1. Fylkesstatistikk med antall kjente forekomster samlet, og antall forekomster som er beskyttet eller foreslått beskyttet etter havressursloven og naturmangfoldloven (NML) pr. 29.6.2021.

Fylkesnr.	Fylkesnavn ²	Antall forekomster	Antall foreslått til marint vern (NML)	Antall beskyttet med marint vern (NML)	Antall beskyttet etter havressursloven	Andel kjente forekomster ³ som ikke er sikret med havressursloven eller NML.
15	Møre og Romsdal	141	1	0	12	91,5 %
18	Nordland	462	0	1	440	4,5 %
11	Rogaland	1	0	0	1	0 %
54	Troms og Finnmark	157	118	0	8	94,9 %
50	Trøndelag	542	45	213	0	60,7 %
46	Vestland	218	60	0	20	90,8 %
30	Viken	46	1	41	28	10,9 %
	SUM	1567	225	255	509	53,0 %

2 Kun fylker der dette er registrert.

3 Med et mørketall på 5 nasjonalt innenfor 12 nm kjenner man bare 20 % av de forekomster man totalt antar finnes. Det er nok sannsynlig at denne rubrikken kan overrepresentere andel vernet pr. dato, med en antagelse om at man vet mer i verneområder enn utenfor. Men det kan være ulikt pr. fylke da f.eks. Trøndelag har et mørketall på 2.

4.2. Forslaget i høringsnotatet

4.2.1 Hjemmelsgrunnlag

Etter naturmangfoldloven § 52 kan Kongen i statsråd vedta forskrift som gir bestemte naturtyper status som utvalgt naturtype for å fremme forvaltningsmålet for naturtyper i naturmangfoldloven § 4.

I sin begrunnelse for å foreslå korallrev som utvalgt naturtype, la departementet vesentlig vekt på at korallrev er et spesielt økosystem på havbunnen, som er dannet av levende samfunnsbyggende koralldyr og deres kalkskjeletter. Naturtypen er svært viktig for biologisk mangfold og indirekte har revene stor betydning for fiskeriene som oppvekst og beiteområder for fisk. På Rødlista 2018 har den status nær truet (NT). Dette er en forbedring av status siden forrige rødliste der naturtypen var satt i kategori sårbar (VU). Årsaken til bedringen er ikke mindre påvirkning, men tilgang på mer data om forekomster.

Korallrev oppfyller vilkårene i naturmangfoldloven § 52 andre ledd bokstav c og d. Naturtypen korallrev har en vesentlig andel av sin utbredelse i Norge. Rundt 30 % av alle kjente forekomster av *Desmophyllon pertusum*¹-rev i verden er å finne i norske havområder. Norge er internasjonalt forpliktet til å ta vare på korallrev gjennom Konvensjonen om bevaring av det marine miljø i Nordøst-Atlanteren (OSPAR-konvensjonen) og Bernkonvensjonen.

Det er lagt avgjørende vekt på at utvalgt naturtype, sammen med virkemidlet områdevern etter henholdsvis havressursloven og naturmangfoldloven, sammen med fiskerisektorens krav til

¹ Samme art som tidligere ble omtalt som *Lophelia pertusa*.

hensyn etter havressursloven, vurderes som det mest hensiktsmessige virkemiddelet for å oppnå en forbedring av tilstanden for naturtypen korallrev.

4.2.2 Avgrensning/definisjon

Definisjonen av naturtypen korallrev tar utgangspunkt i NiN (2.2.0) og veilederen for marin kartlegging etter NiN (Andersen et al. 2019²). Her er korallrev definert som:

«Et område der bunnssubstratet er endret av den revbyggende organismen. For norske korallrev har disse strukturene en romlig utstrekning fra noen få meter til flere kilometer. Under overflaten av revet kan det ligge korallskjelletter med en tykkelse på opptil ca. 15 m. Enkeltstående kolonier uten korallsubstrat som fundament regnes ikke som korallrev, men vil kunne fanges og opp ved bruk av beskrivelsessystemet. Områder der korallrevene står tett betegnes som korall-områder (f.eks. Sularevet og Røstrevet). Et korallrev kan være dødt eller levende, og de største delene av et levende korallrev utgjøres av døde korallskjelletter.» (Järnegren et. al. 2019³)

NiN-definisjonen angir ikke noen størrelsesavgrensning. En beslutning om å klassifisere en naturtype som utvalgt naturtype har i henhold til naturmangfoldloven forvaltningsmessige konsekvenser og det er derfor et krav om at naturtypen kan defineres slik at det blir klart hvilke forekomster utvelgelsen gjelder for. I kunnskapsleveransen foreslår Järnegren et. al. 2019 følgende:

"Ingen øvre grense for størrelse på korallrev defineres. Som nedre grense foreslås ett område som dekker 5 x 5 m eller 25 m². Denne minste størrelse kan utgjøres av flere enkeltstående korallkolonier som sammen dekker > 75 % av minsteområdet. Denne grense er hovedsakelig foreslått utfra praktiske hensyn ved kartlegging der bruk av flerstråleekkolodd er en viktig metode og denne størrelse ofte er den laveste målbare enheten. Den foreslåtte utvalgte naturtypen korallrev følger avgrensning definert i ...?"

Dette danner utgangspunktet for definisjonen som nå foreslås tatt inn i forskrift om utvalgte naturtyper. Definisjonen legger opp til at de forekomstene som omfattes skal kunne kartlegges gjennom bruk av flerstråleekkolodd, en teknologi som er velutviklet og i vanlig bruk ved kartlegging av sjøbunnen både på kysten, i fjordene og ute på havet.

4.2.3 Hva utvelgelsen innebærer

Status som utvalgt naturtype innebærer at noe natur anses som viktigere enn annen natur utenfor verneområdene, og at disse skal forvaltes likt uavhengig av hvilken sektor som påvirker naturtypen. Virkningene av utvelgelsen følger av naturmangfoldlovens §§ 53-55. Hovedregelen fremgår i § 53 andre ledd: når et tiltak kan påvirke en forekomst av en utvalgt naturtype, skal en ved utøving av offentlig myndighet og ved forvaltning av det offentliges faste eiendom, ta særlig hensyn til forekomster av en utvalgt naturtype som kan påvirkes for å hindre at naturtypen

² Andersen, G.S., Bekkby, T., Dolan, M., Bøe, R., Thormar, J., Buhl-Mortensen, P., Elvenes, S., Naustvoll, L., Mjelde, M., Brandrud, T.E., Rinde, R., og Bryn, B. 2019. Feltveileder for kartlegging av marin naturvariasjon etter NiN (2.2). utgave 1, kartleggingsveileder nr 3, Artsdatabanken, Trondheim

³ Johanna Järnegren NINA, Pål Buhl-Mortensen HI, Terje Thorsnes NGU. 2019. Tiltak for å ivareta trua natur. Kartgrunnlag for korallrev.

forringes. Utvelgelsen må dermed ses som en statlig retningslinje til alle offentlige myndigheter, som skal sikre at naturtypen får skal veie tungt i skjønnsutøvelse eller i utformingen av regelverket.

Det er den enkelte sektormyndighet som foretar vektleggingen innenfor rammene av det enkelte sektorregelverk. Det er hensynet til naturtypen som helhet som skal vektlegges. Ordningen med utvalgte naturtyper innebærer dermed ikke noen fredning av den enkelte forekomsten. Det kan gis tillatelse til inngrep dersom den samlede samfunnsnytt ved inngrepet anses som større enn hensynet til naturtypen. I slike vurderinger inngår blant annet samfunnsnytt av verdiskaping og lønnsomme arbeidsplasser knyttet til næringsvirksomhet. Samtidig innebærer det at det ved alle beslutninger etter plan- og bygningsloven, ulike sektorlover og naturmangfoldloven som kan berøre forekomster av utvalgte naturtyper, skal tas særskilt hensyn til forekomster av en utvalgt naturtype. Det lovpålagte hensynskravet har betydning for spørsmål om lokalisering, om inngrep i forekomsten, og om vilkår for tiltaket. Å ta særskilt hensyn til en utvalgt naturtype innebærer å unngå å forringe utbredelsen av naturtypen og den økologiske tilstand av forekomstene. Vurderingene skal blant annet gjøres ut fra hvor viktig den aktuelle forekomsten er i forhold til totalen av forekomster av naturtypen i Norge. Et annet moment i vurderingen er om det kan etableres eller utvikles en tilsvarende forekomst på et annet sted. Det at en naturtype er utvalgt betyr ikke at igangsatt virksomhet må avsluttes.

Forskriften angir ikke juridisk bindende kartfestede områder for den eller de forekomster som får status som utvalgt naturtype. Departementet legger til grunn, på bakgrunn av informasjon om kartleggingsstatus, at det vil finnes forekomster som ennå ikke er kartlagt og som forskriften dermed vil få virkning for.

Naturmangfoldloven § 53 fjerde ledd åpner for at kommunen ved rettslig bindende plan etter plan- og bygningsloven tar endelig stilling til arealbruken i en forekomst av en utvalgt naturtype.

Utvelgingen vil videre etter naturmangfoldloven § 53 første ledd innebære at det ved utøving av aktsomhetsplikten etter samme lovs § 6, skal tas særskilt hensyn til forekomster av naturtypene for å unngå forringelse av naturtypens utbredelse og forekomstenes økologiske tilstand.

At korallrev får status som utvalgt naturtype etter naturmangfoldloven får virkning for forekomster i Norges territorialfarvann, i henhold til naturmangfoldlovens stedlige virkeområde, jf. lovens § 2. Reglene om utvalgte naturtyper gjelder ikke innenfor områder som er vernet etter naturmangfoldloven kap. V.

4.2.4 Vurdering av virkemidler for å ta vare på korallrev

Et utgangspunkt for forslaget om å gjøre korallrev til utvalgt naturtype, er at vern og beskyttelse etter vedtak og planlagte vedtak etter naturmangfoldloven og havressursloven ikke er tilstrekkelig, selv om 61,3 % av de kjente forekomstene er gitt eller er planlagt gitt slik beskyttelse. Som nevnt er mørketallet for korallrev ca. 5, som vil si at man antar at kun 20 % av forekomstene ennå er kjent. I områder som er vernet eller beskyttet etter naturmangfoldloven og havressursloven, er likevel den kjente andelen sannsynligvis mye høyere. Uten tiltak i de resterende 38,7 % av de kjente forekomstene som ikke har samme beskyttelse som de øvrige kjente forekomstene, er det risiko for mer ødeleggelse av rev. Dette vil svekke naturtypen, med de økologiske godene den

produserer for fisk og annet liv i havet, og vil også kunne medføre økt risiko for at naturtypen oppgraderes på Norsk rødliste for naturtyper i forbindelse med neste klassifisering. Det vises i den forbindelse særlig til at koraller vokser sent, og at korallrev som naturtype trenger svært lang tid på å bygge seg opp igjen ved ødeleggelse, fra flere hundre til flere tusen år.

Vedtak om utvalgt naturtype vil kunne forbedre eller sikre naturtypens status langs kysten. Rødlista 2018 skiller ikke på hav og kyst, og dermed er ikke den egentlige rødlistestatusen kjent for det området der tiltaket får effekt. Det primære målet må være at naturtypen samlet kommer over i status livskraftig (LC). Sekundært at man, med det trykk som kan forventes langs kysten, hindrer at statusen forverres til sårbar (VU), og ikke har som mål å beholde en slik naturtype i en status som fortsatt nær truet (NT).

Virkemidlet utvalgt naturtype inngår i virkemiddelpakken for korallrev i 2018-leveransen i «Prosjekt trua natur». Forutsetningen for bruk av utvalgt naturtype ble her beskrevet slik: *«I sjø best egnet dersom regulering etter et sektorvirkemiddel ikke gir tilstrekkelig beskyttelse og det er flere påvirkningsfaktorer.»*

Fiskeri med bunnberørende redskap kan påvirke korallrev, særlig snurrevad og bunntål. At fiskerilovverket er et viktig sektorvirkemiddel for å beskytte korallrev er dermed innlysende. Det legges til grunn at fiskerisektorens virkemidler gir tilstrekkelig beskyttelse mot disse påvirkningene og at tiltakene kan utvikles videre etter hvert som kunnskapen om forekomster av korallrev utvikles. Innenfor 12 nautiske mil er det for eksempel forbudt å fiske med bunntål.

Innenfor 12 nautiske mil vil olje- og energisektoren også, og da spesielt rørledninger og kabler, kunne ha berøring med denne naturtypen. Det kan settes vilkår i utvinningstillatelser med hjemmel i petroleumsloven om at rettighetshavere for eksempel pålegges kartlegging av eventuelle koraller.

Akvakultur har konsekvenser i form av fysisk påvirkning på bunnen for eksempel i form av forankring og utslipp som kan påvirke korallrev i nærheten. Akvakulturnæringen forvaltes av flere sektorer i tillegg til Fiskeridirektoratet. Sektorvirkemidlene innenfor akvakulturforvaltningen vurderes til å være tilstrekkelige for å ivareta påvirkning på korallrev fra akvakultur, herunder at de legger til rette for å kunne hjemle ytterligere tiltak etter hvert som kunnskapen utvikles.

Arealforvaltningen i kommunene, med kommunens arealplan med områder for akvakultur, reguleringsplaner og andre planer for næringsvirksomhet er viktig for sikring av viktig mangfold og naturtyper. Korallrev som utvalgt naturtype vil være førende for hvordan denne naturtypen skal hensyntas i arealplanleggingen, jf. naturmangfoldloven § 53 fjerde ledd. Avgjørelsene som tas i arealplanleggingen vil være avgjørende for alle sektorer uansett om de har egne virkemidler tilgjengelig på samme måte som innenfor akvakulturforvaltningen eller ikke.

Store samferdselsforetak med veger og utfyllinger medfører i tillegg til traseer i kystsonen på sjøbunn etc., også etter hvert til svært store masseuttak med masser som må plasseres et eller annet sted, hvilket oftest blir under vann i kystnære områder. Dette vil involvere samferdselssektoren som påvirkningsfaktor.

Høringsnotatet omtalte også andre påvirkningsfaktorer.

Samlet sett har kysten potensial for næringsutvikling. Framtidig omfang av arealbeslag, mineral- og ressursuttak eller nye typer akvakultur er ukjent. Det er dermed ikke naturlig at ansvaret for en bærekraftig forvaltning av naturtypen korallrev plasseres kun hos fiskerisektoren. På bakgrunn av de ulike påvirkningene som går på tvers av sektorer, og naturtypens store betydning for naturmangfold og fiskerier, foreslo departementet i høringen at naturtypen korallrev skulle bli utvalgt naturtype.

4.3 Innspill i høringen

Generelle merknader

Artsdatabanken, Avfall Norge, BirdLife Norge, Equinor ASA, Fiskebåt, Fiskeridirektoratet, Fredrikstad kommune, Frøya kommune, Hvaler kommune, Kvam kommune, Landbruksdirektoratet, Norges Fiskerlag, Norges vassdrags- og energidirektorat, Norsk kommunalteknisk forening, Oljedirektoratet, Olje- og energidepartementet, Riksantikvaren, Sametinget, Sabima, Sjømat Norge, Statsforvalter Nordland, Statsforvalter Møre og Romsdal, Statsforvalter Oslo Viken, Statsforvalter Rogaland, Statsforvalter Trøndelag, Tekna, Trøndelag fylkeskommune, Viken fylkeskommune og WWF støtter utvalgt naturtype som virkemiddel for korallrev.

Ingen av høringsinstansene som har gitt innspill uttaler at de er negative til forslaget om å gjøre korallrev til utvalgt naturtype.

I tillegg til de som er nevnt over, har Samferdselsdepartementet og Kystverket og avgitt uttalelser og at de ikke har merknader til forslaget som angår naturtypen korallrev.

Mange stiller seg positive

Med noen få unntak uten holdning spesifikt, viser uttalelsene en generell støtte til verdien av å beskytte naturtypen og mange stiller seg positive til utvelgelse av korallrev. For eksempel Equinor anerkjenner at korallrevene er svært viktige for det biologiske mangfoldet i norske havområder og BirdLife viser til at korallrevene er viktig for et bredt spekter naturmangfold, ikke minst som oppvekstområder for fisk og andre marine skapninger sjøfuglene våre er avhengige av og at beskyttelsen derfor må være effektiv og omfattende. Norges Fiskerlag ser positivt på at korallrev får et sterkere vern, og mener at å utpeke korallrevene som utvalgt naturtype kan være et godt virkemiddel. Frøya kommune anser forslaget som et viktig tiltak slik at naturtypen blir tatt ekstra hensyn til under framtidig plan- og utbyggingsprosesser. Forsvarsbygg mener det sentrale må være å sikre de økologiske sammenhengene og beskytte mot negative påvirkninger fra tilførsler, inngrep og andre påvirkninger over tid. Artsdatabanken støtter forslaget om å ha korallrev som en utvalgt naturtype og at dette spesielt vil kunne være virkningsfullt for beskyttelse av de kystnære korallene.

Behov for avklaringer

Det er påpekt ønsker om ytterligere avklaringer før utvelgelsen og for at utvelgelse av korallrev skal oppnå tiltenkt effekt.

Fiskeridirektoratet reiser flere spørsmål som de ber om avklares før utvelgelse vedtas og påpeker behovet for kartlegging. De viser til at definisjon reiser to utfordringer: «Definisjonen burde vært holdt opp mot teknisk informasjon i et forsøk på å vurdere om den er hensiktsmessig sett opp mot

de faktiske mulighetene å kartlegge forekomstene». De påpeker at presisjonen i multistråle-kartlegging avhenger av utstyret, tolkingen og der veggrev ikke nødvendigvis identifiseres, og at formålet må settes mot kartleggingen. Metodikk som video/bilder og syntetisk apertur sonar er bedre egnet for veggrev/mindre områder. Den andre utfordringen er knyttet til: «... kartleggingen og oppstår fordi korallrev som vokser på fjellveggene ikke oppdages uten videre med multistråle ekkolodd». Fiskeridirektoratet viser til at en rekke områder med korallrev er stengt for fiske som generell regel om å utvise særlig aktsomhet ved fiske i nærheten av korallrev, og at da fremstår følgende setning i punkt 6.1, andre avsnitt som feil: «Vedtaket betyr at det innføres en utvidet beskyttelse mot all type fiskeri som kan skade korallrev, som fiske med garn og line i korallområder». Regelen spesifiserer ikke garn og line slik den er utformet, men er utformet slik at den gjelder generelt. Fiskeridirektoratet mener at det er en feil i høringsnotatet og som ikke har sin opprinnelse fra direktoratsgruppens utredning av forslagene. Fiskeridirektoratet mener videre at hvis forslaget er bygget på at beskyttelsen korallrevene er gitt i fiskerilovgivningen ikke er tilstrekkelig, burde det vært kommunisert tydelig i høringsnotatet, hvilket ikke er gjort. Nærmere regler burde deretter vært gitt av fiskerimyndighetene.

Oljedirektoratet peker på at en sentral del av en avgjørelse på om korallrev skal bli utvalgt, er særlig vektlegging av punkt a-d i §52 i naturmangfoldloven og ber om en bekreftelse på om disse punktene er oppfylt, jf. vedlegg 2 (eller noen av de andre vedleggene). De skriver videre med henvisning til vedlegg 4 til høringsnotatet; I endringsforslag til Forskrift om endring i forskrift 13. mai 2011 nr. 512 om utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven er det i §5 lagt inn forslag om en handlingsplan for naturtypene. Hvis vedlegg 6 har som formål å dekke grunnlaget for forskriftsendringen i §5 om en handlingsplan, så må dette presiseres i dokumentnavn, beskrivelse og konklusjon.

Øvrige generelle merknader

BirdLife Norge mener generelt at UN er et godt grep for å bremse tapet av særlig viktig natur, men frykter at hensynssonene og forvaltningen av kjente korallrev vil lide under press fra sterke næringsinteresser til tross for utvelgelse som UN. De fremhever at utvelgelser av korallrev som UN må følges av gode arealplaner for havområder og klare retningslinjer for forvaltning av korallrev.

Landbruksdirektoratet støtter at naturtypen korallrev gis status som utvalgt naturtype med bakgrunn i at høringsnotatet viser til at naturtypen ikke påvirkes av landbruk, og derfor ikke utløse meldeplikt for noen skog- og jordbrukstiltak og ikke gi noen negative konsekvenser for landbruket.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) støtter høringsforslaget om utvelgelsen av korallrev da de har egne prosesser innen energisektoren som er rigget for å håndtere prioritert art og utvalgt naturtype. De viser i sin uttalelse av 10. juni 2022 at de foreslåtte endringene til dels er et resultat av tidligere samarbeid i direktoratsgruppa for trua natur, som NVE også deltok i. Korallrev var også en del av arbeidet i 2018, men ble ikke grundig vurdert av NVE på grunn av tilknytningen til det marine. NVE antar at naturtypen korallrev på sikt kan bli aktuell, spesielt knyttet til havvindprosjekter.

Olje- og energidepartementet støtter høringssvaret fra NVE datert 10. juni 2022 og har ingen ytterligere merknader utover dette.

Statsforvalterne i Trøndelag, Møre og Romsdal, Nordland, Oslo og Viken og Rogaland stiller seg positive til forslaget. Vedtak av korallrev som utvalgt naturtype vil gi et vesentligere sterkere fundament for å sikre lokalitetene i arealplanlegging og i saksbehandling etter ulike sektorlover og påpeker videre behovet for kartleggingsverktøy. For eksempel Statsforvalteren i Møre og Romsdal fremhever behovet for gode kartleggingssystemer og innsynsløsninger til behandling av plan- og inngrepssaker og forundersøkelser i akvakultursaker. «Det vil være svært viktig for grunneigarar, tiltakshavarar, planmiljø, kommunar, og sektormyndigheiter at førekomstane raskt er lett tilgjengelege i offentlege innsynsløysingar, og at samanhengane mellom forskriftsdefinisjonane av naturtype og kartleggingssystema er eintydige. Vidare må ein prioritere å få på plass metodikk for kartlegging og verifisering av korallrev, både for bruk i eit nasjonalt prosjekt for marin grunnkartlegging, i ulike plan- og inngrepssaker og i forundersøkingar i akvakultursaker».

Statsforvalteren i Trøndelag påpeker at det er et høyt press på næringsutvikling; havbruk, kabler og rør, taredyrking og skytefelt og mener at marint vern etter naturmangfoldloven ikke ivaretar korallene godt nok da det fortsatt er lov å drive fritidsfiske og at kroker og fiskeutstyr setter seg fast i korallene. Kun et fåtall av korallrevene langs Trøndelagskysten er vernet etter havressursloven eller naturmangfoldloven som marint verneområde, og havområdene er under stort press.

Statsforvalteren i Oslo og Viken viser til at de fleste korallrev allerede er vernet mot direkte inngrep og arealbruksendringer gjennom Ytre Hvaler nasjonalpark og at viktigste trusler mot disse er klimaendringer og diffus forurensing og forringelse av vannkvalitet. Dersom utvelgelsen fører til bedre kartlegging, overvåking og utredning av bevaringstiltak vil det være positivt. Etter deres erfaring, er virkemidlet utvalgt naturtype særlig effektivt og virkningsfullt for å ta vare på naturtyper som er truet av arealbruksendringer eller andre tiltak som forutsetter offentlig godkjenning.

Statsforvalter i Nordland påpeker blant annet betydningen av vår viktigste korallbyggende art utgjør en tredjedel av alle kjente forekomster av *Desmophyllum pertusum* i verden, som utgjør mesteparten av norske korallrev, er å finne i norske farvann. Dette innebærer et internasjonalt ansvar. Videre at Havforskningsinstituttet (HI) har gjennomført et tokt i Nordland i fjor vår og hvor de fant 44 før ukjente korallrev, men mange av disse var i dårlig tilstand. De skriver videre at «Korallrev er en av de marine økosystemene med et spesielt høyt antall økosystemtjenester og dermed av svært høy verdi for livet i havet og for oss mennesker».

Statsforvalteren i Rogaland uttaler at å få med korallrev som utvalgt naturtype vil gjøre at de får bedre mulighet å gi forekomster i Rogaland en trygg framtid, men at definisjonen av naturtypen i forslaget er noe snever og ber om at forskriften omfatter flere naturtyper med ulike typer av koraller, både korallrev og korallskog – se eget avsnitt om definisjon.

Kommunene Frøya, Hvaler, Kvam ser positivt på at korallrev vedtas som utvalgt naturtype og gis den beskyttelsen dette innebærer. Det er viktig at områdene med korallrev i Fredrikstad ivaretas, selv om mange av de er innenfor områder som er omfattet av annet vern i dag. I

høringsdokumentene er ikke Hvaler kommune tatt med i listen over kjente forekomster med korallrev i Viken fylke. Det er kun korallrevet i Sekken som blir berørt av forskriftsendringen.

Meteorologisk institutt stiller seg undrende til at landbruk ikke regnes som en påvirkningsfaktor på korallrev, og etterlyser det faglige grunnlaget for en slik konklusjon.

Nordland fylkeskommune: Nordland fylkesting ber om et bedre kunnskapsgrunnlag for naturtypene. Dette fordrer en satsning på marine grunnkart, areal- og naturregnskap og annen type kartlegging for å kunne fortsette utviklingen langs kysten av Nordland. Nordland fylkesting ber om at staten tar kostnaden for å utarbeide kunnskapsgrunnlaget for disse naturtypene. Nordland fylkesting anbefaler at Klima- og miljødepartementet synligjør konsekvenser og omfang for ulike deler av næringslivet i forbindelse med en innlemming av naturtypen korallrev i forskrift om utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven.

Norges Fiskarlag ser positivt på at korallrev får et sterkere vern fra flere påvirkningskilder, og mener at å utpeke korallrevene som utvalgt naturtype kan være et godt virkemiddel. Norges Fiskarlag er også tilfreds med at høringsnotatet legger til grunn at fiskerisektorens virkemidler gir tilstrekkelig beskyttelse i forhold til disse påvirkningene. Høringsnotatet redegjør ikke for hvilke økonomiske konsekvenser en innstramming i fisket og evt. stenging av nye områder vil ha å si for næringa. Dette må undersøkes grundigere.

Norsk kommunalteknisk forening ønsker forslaget om å gi korallrev status som utvalgt naturtype velkommen. De ser at uklar og utdatert kartlegging av områdene kan føre til utfordringer ved kommunens rolle og saksbehandling. Det anbefales at staten tar en ledende rolle i arbeidet med å utføre nye kartlegginger av naturtyper slik at forskriften om utvalgte naturtyper blir et presist virkemiddel i kommunal arealforvaltning.

Riksantikvaren støtter forslaget til korallrev som utvalgt naturtype.

Sabima støtter forslaget om at korallrev blir utvalgte naturtype. De påpeker videre at de finner det uakseptabelt dersom forskriften som et resultat av høringen blir svakere enn foreslått, eller åpner for unntak.

Sjømat Norge gir generell støtte til forslaget om korallrev som utvalgt naturtype. De forventer videre at det gjøres vurdering av de økonomiske konsekvenser dette forslaget kan ha for de berørte parter.

Sjømatbedriftene er glad for at situasjonen for naturtypen har fått endret status til det bedre siden 2011. Havbruksnæringen er en næring hvor det er et uttalt mål at denne skal vokse betydelig. Sjømatbedriftene mener det på denne bakgrunn er viktig at departementet og forvaltningen for øvrig bidrar til at denne målsettingen kan tas i bruk. De oppsummerer og konkluderer at 1) det vil være av vesentlig betydning at det blir innhentet mer kunnskap om hvilke påvirkninger havbruk kan ha på korallrev, 2) det må utarbeides klarere retningslinjer for både hvilke korallrev som skal være omfattet, og også på forskjellen mellom en korallforekomst og et korallrev, 3) vurderinger av korallrev eller forekomster og reguleringer av disse må gjøres i samråd med lokale fiskere, industriaktører og tilknyttede organisasjoner. Sjømatbedriftene noterer seg at departementet mener akvakultur har konsekvenser i form av fysisk påvirkning på bunnen for eksempel i form av forankring og utslipp som kan påvirke korallrev i nærheten. Sjømatbedriftene er ikke umiddelbart enig med departementet i dette. Sjømatbedriftene mener det blir gjort grundige undersøkelser fra

selskapene både med undervannskamera (ROV) og på andre måter før en legger ut fortøyninger, og det kan derfor ikke anføres at fortøyninger er et problem for korallrev. Sjømatbedriftene vil særlig peke på at det er viktig både å vurdere hvilken vei strømmen på lokaliteten går, og også hvor dypt korallrevet sitter. Noen korallrev sitter for eksempel på en bratt fjellskråning og vil derfor i mye mindre grad være påvirket av utslipp fra fiskeoppdrett.

Tekna støtter forslaget om korallrev som utvalgt naturtype. Forslaget fremstår som godt faglig forberedt og begrunnet og ber om at arbeidet med å utarbeide handlingsplaner gis økt prioritet.

Trøndelag fylkeskommune stiller seg bak forskriftsendringen slik at korallrev får status som utvalgt naturtype. De mener mer kartlegging av koraller vil være viktig, slik at man får et bedre kunnskapsgrunnlag for å gjøre vurderinger av tiltak. De anbefaler videre at det etableres kriterier som viser korallrevenes omfang/størrelse, tetthet og tilstand. På den måten vil man kunne fastsette verdien mot andre nærings- og samfunnsinteresser. De vil også anbefale at det fastsettes en sone rundt aktuelle koraller som viser hvor nærme naturtypen man kan bedrive fiske og gjennomføre andre tiltak. Dette vil gjøre det enklere for aktuelle aktører å vite hvor nærme denne utvalgte naturtypen de kan ha aktivitet.

Viken fylkeskommune skriver at det bør åpnes for at vernebehov kan skjerpes eller nedtones senere, når kunnskap om forekomster og vernebehov er bedre kjent. Det vil også være behov for å kunne gå nærmere inn på næringsmessige sider senere, når vi vet mer om forekomstene og behovene for vern. Regelverket bør utformes slik at det gis adgang til å skjerpe eller lempe på tiltak, sett over tid. Videre uttaler Viken fylkeskommune at det er større usikkerhet og kunnskap om forekomstene under vann, sammenlignet med hva vi ser og vet om UN på land. Det er vanskelig å kvantifisere de alternative kostnadene knyttet til tiltak i sjø. Fra et næringsperspektiv vil områdevern kunne hindre fiskeri og enkelte typer akvakultur. Det medgår både tid for mannskapene og driftsutgifter for fiskefartøy når de får forlenget «reisevei» uten å kunne drive aktivt fiske. Over tid vil det være viktig for fylkeskommunen å ha midler til rådighet for å fram oppmerksomhet om korallrevene våre. Det er mange forekomster i Oslofjorden innenfor Vikens grenser og fylkeskommunene mener at Fredrikstad og Hvaler, gjerne i forbindelse med nasjonalparken, bør få egne midler til tiltak for kartlegging og til å styrke fagmiljøet om korallrevene våre. I dette bildet bør fiskeriene få plass - også for å finne avbøtende eller kompensatoriske tiltak for næringsfisket.

Verdens naturfond WWF stiller seg positiv til forslaget. Ekstra beskyttelse av sårbar natur i form av utvalgte naturtyper er viktige verktøy, og i WWFs syn en helt nødvendig del av verktøykassen for å stoppe det pågående tapet av naturmangfold. WWF fremhever at dette må innebære et linjeskift i norsk naturforvaltning med betydelige virkemidler for å ivareta de utvalgte naturtypene og innføring av flere av tiltakene presentert i virkemiddelpakkene beskrevet i beslutningsgrunnlaget for naturtypene. Det er også nødvendig å sørge for at utnevningen av utvalgt naturtype gjelder i helenaturtypens utbredelsesområde, for korallrev i alle norske havområder inkludert utenfor 12 nautiske mil. Natur er avgjørende for fremtidig økonomi og kostnader for samfunnet. Dersom økonomiske konsekvenser skal med i vurderingen, må dette være basert på et langtidsperspektiv, og ikke kortsiktige konsekvenser slik det tilsynelatende

legges opp til. WWF ønsker også å påpeke at det alternative målet, å videreføre naturtypenes status på rødlista, er utilstrekkelig for å nå vårt nasjonale mål for bevaring av arter og naturtyper.

WWF er sterkt uenige i at fiskerisektorens virkemidler er tilstrekkelige. De skriver at «Blant annet fordi vi ikke har tilstrekkelig kunnskap om utbredelsen av korallrev og fordi fiskerne ikke har en interesse av å melde inn bifangst/funn av koraller. Til tross for at det er obligatorisk for alle kommersielle fiskere å rapportere inn bifangst av koraller fra første fangede kilo, er det svært få slike tilfeller fra norsk fiskerinæring». WWF krever derfor en ny kartlegging av forekomster av korallrev langs kyst og fjord (fortrinnsvis sammen med andre naturtyper på dypt vann) og at det initieres en tverrsektoriell handlingsplan for å bevare korallrev langs kysten. Videre uttaler WWF så «gjelder ikke naturmangfoldloven § 52 om utvalgte naturtyper i norsk økonomisk sone eller på kontinentalsokkelen. Det betyr at kun korallrev innenfor 12 nautiske mil vil være definert som utvalgt naturtype. Dermed blir ikke lovens § 1 (formål) eller § 4 (forvaltningsmål for naturtyper og økosystemer) ivarettatt».

Kartgrunnlag

Artsdatabanken peker på at kartlegging, kartfesting og publisering på kjente kart som er i bruk innenfor bla fiskerinæringen har vist seg å være et godt virkemiddel for å spre kunnskapen om forekomsten. De ønsker økt fokus på kartlegging og da spesielt av de kystnære korallene. Ved utvelgelse av naturtyper som det skal knyttes særskilte forvaltningstiltak til er det viktig å vise til et solid faggrunnlag basert på sektor nøytralitet, som rødlistevurdering og forvaltning av type og beskrivelsessystemet NiN (natur i Norge). NiN skal benyttes til all kartlegging i offentlig regi.

Akvaplan og NIVA fremhever viktigheten av at korallrev kartlegges for å få på plass den kunnskapen man trenger, og at kartlegging gjøres iht NiN. I etterkant av rapporten, Bekkby m fl 2021, pågår nå i år arbeid for å videreutvikle metodikk som definerer økologisk kvalitet for lokaliteter. De mener det er viktig at metodikk for å kartlegge korallrev som UN koordineres med metodikkutviklingen som gjøres for å definere økologisk kvalitet iht Miljødirektoratets instruks. De skriver at vurdering av økologisk verdi mot samfunnsnyttene krever objektive vurderingskriterier som bør være tilgjengelige for myndighetene. Akvaplan NIVA anbefaler: Kunnskap om hva som finnes, status (sjeldenhet, unikhet, helhet), økologisk status, helse. Kartlegging kombinert med populasjonsundersøkelser.

Statsforvalterne, for eksempel Nordland, påpeker at det ikke er et godt nok system for registrering av koraller. Informasjonen er i dag fordelt mellom ulike etater og mye informasjon fra kartleggingsrapporter er ikke lagt inn i offentlige databaser. Statsforvalteren i Møre og Romsdal påpeker at en må «prioritere å få på plass metodikk for kartlegging og verifisering av korallrev, både for bruk i eit nasjonalt prosjekt for marin grunnkartlegging, i ulike plan- og inngrepssaker og i forundersøkingar i akvakultursaker.»

Fiskeridirektoratet mener at kartlegging er nødvendig for at eksisterende virkemidler (akvakulturloven, forurensingsloven) skal kunne beskytte korallrev. Kartleggingen og utvelgelsen har betydning for at arealplanprosesser skal kunne beskytte korallrev.

For å unngå at fjorder eller havområder med flere nyoppdagede små og spredte korallområder blir gjort utilgjengelig for fiske, foreslår Norges Fiskarlag at det etableres kriterier for å vurdere viktigheten av korallområdene.

Sjømat Norge peker på at det er manglende kunnskap om utbredelse av korallrev og påvirkning fra havbruk. «Det kreves mer kunnskap knyttet både til utbredelse og påvirkningsfaktorer. Her vil både myndighetene og sjømatnæringen selv måtte bidra. Det må gjøres skjønnsmessige vurderinger av de enkelte sektormyndigheter for hvordan næringsvirksomhet skal vektlegges i forhold til forekomst av koraller. Dette er utfordrende med bakgrunn i manglende kunnskap om korallrev og faktisk påvirkning av havbruksaktivitet».

Landbruksdirektoratet uttaler at de under arbeidet i direktoratsgruppa for «Prosjekt trua natur», forutsatte at konsekvensene for sektorinteressene skulle utredes. Videre at forekomstene til naturtypene skulle være tydelig avgrenset og mulig å kartfeste på en slik måte at det er mulig for kommune og grunneier å forholde seg til dem.

Handlingsplan

Ett tema som går igjen i flere innspill er handlingsplaner. Sabima mener man må si noe mer spesifikt om hvordan alle de korallrevene utenfor 12 nautiske mil skal beskyttes, og etterlyser flere handlingsplaner og at ferdige handlingsplaner blir tilgjengelig på Miljødirektoratets hjemmesider.

WWF mener det er påkrevd en ny kartlegging av forekomster av korallrev langs kyst og fjord (fortrinnsvis sammen med andre naturtyper på dypt vann) og at det initieres en tverrsektoriell handlingsplan for å bevare korallrev langs kysten.

Sjømat Norge mener at det erfaringsmessig har vært variasjon i forvaltningspraksis på havbruk mht korallrev, og støtter forslaget som innebærer at det skal utarbeides en handlingsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning, skjøtsel og andre tiltak. For havbruksnæringen vil det være viktig at en handlingsplan bidrar til forutsigbarhet og gir klare retningslinjer for forvaltning, skjøtsel og tiltak av korallrev. Sjømat Norge mener det vil være vesentlig å få på plass klare retningslinjer som omfatter hvordan utvalgt naturtype skal vektlegges i forhold til samfunnsnytt. Om ønskelig bidrar Sjømat Norge gjerne med ytterligere innspill til en slik handlingsplan. Sjømat Norge mener videre at det bør være rom for endringer i handlingsplanen når ny kunnskap tilsier dette.

Flere mener det burde vært gjort mer

I høringsuttalelsene etterlyser mange at det burde vært gjort mer for å ta vare på naturmangfoldet generelt, og trekker fram at det er anbefalt flere virkemidler i beslutningsgrunnlaget for naturtypen. For eksempel Tekna, WWF, og Sabima uttrykker bekymring for fremdriften i arbeidet med å ta vare på natur, og mener at takten må trappes opp. De vil be regjeringen styrke fremdriften i arbeidet med å følge opp beskyttelse av truede arter og naturtyper, i tråd med økt oppmerksomhet om dette internasjonalt, og påpeker at en slik opptrapping vil skape behov for økte bevilgninger.

Sabima etterlyser en evaluering av virkemiddelet UN og beklager at arbeidet med utvelgelse ikke går langt raskere og etter Stortingets forventninger. Særlig bør naturtyper som er foreslått i hoveddokument for trua natur, komme på høring.

Spørsmål om beskyttelse av korallrev utenfor 12 nautiske blir tatt opp, for eksempel Sabima påpeker at naturmangfoldloven ikke gjelder utenfor 12 nautiske mil og at man må si noe mer spesifikt om hvordan alle korallrev som finnes der skal beskyttes. WWF skriver: «Det er også nødvendig å sørge for at utnevningen gjelder hele naturtypens utbredelsesområde, for korallrev i alle norske havområder inkludert utenfor 12 nautiske mil».

Budsjettposter og behov for midler

Flere peker på behovet for å kartlegge og bedre kunnskapen om korallrev og påvirkningsfaktorer, noe som vil gi behov for midler. Statsforvalteren i Oslo og Viken uttaler at det skal tas særlige hensyn til utvalgte naturtyper ved tildeling av tilskudd. Statsforvalteren forvalter tilskuddsordninger som fremmer trua arter og naturtyper, herunder skjøtsel av andre utvalgte naturtyper som trenger vedvarende aktiv skjøtsel for å bli holdt i hevd. Dersom utvelgelse av flere naturtyper ikke samtidig medfører en økning av denne tilskuddsrammen, vil utvelgelsen av flere naturtyper uthule den etablerte tilskuddsordningen.

Definisjon av naturtypen i forskrift og forvaltning av områdene

Akvaplan - NIVA støtter forslaget til utvidet definisjon (kursiv utheving) som vises i vedlegg 2, kap. 4. De mener at det bør presiseres at «døde deler» også omfatter korallgrus jf. beskrivelse vedlegg 6, og foreslår følgende justering: *«fra ... bestående av levende og døde deler, --- endres til ... bestående av levende og/eller døde deler»*. Den foreslåtte definisjonen for korallrev kan også passe «veggrev» men det er behov for å utvikle tids- og kosteffektive metoder å kartlegge bratte vegghabitater.

Sabima anbefaler at minstemålet (definisjon) bør være 20 kvadratmeter for rev og at det er tilstrekkelig at mer enn halvparten av arealet er dekket når det er flere mindre forekomster.

Sjømatbedriftene mener en nedre grense på 25 m² eller enkeltstående korallkolonier som dekker >75 % av minsteområdet potensielt vil kunne medføre svært mange korallrev. Dersom korallrev i tillegg blir en utvalgt naturtype, vil man risikere svært små områder med særskilte reguleringer og begrensninger, samt oppstykket og forskjellige reguleringer. For fiskeriene kan dette bli utfordrende. De mener det er avgjørende at vurderinger av eventuelle korallrev og forekomster og regulering av fiskeriene rundt disse gjøres i samråd med lokale fiskere, industriaktører og tilknyttede organisasjoner. Sjømatbedriftene frykter med dette at særlig den mindre kystflåten står i fare for å bli underlagt reguleringer og begrensninger som både den større kystflåten, men også særlig utenlandske fiskefartøy ikke vil være underlagt.

Statsforvalteren i Rogaland foreslår at definisjonen utvides ved å fjerne «revbyggende» og skriver *«Dersom hensikten med forskriftsendringa er å auke tryggleiken til betydelege korallforekomstar i norske farvatn bør også dei ulike formane av korallskog inkludert. Ved å ta ut termen revbyggende frå framlagt forskriftsendring vil større bestandar av korallskog bli inkludert. Denne*

minimale endringa av ordlyd vil kunne ha stor betydning for økosystemet assosiert med større korallforekomstar i norske fjordar og havstrøk». De viser til OSPARs liste og at korallhager bør inkluderes i definisjonen for å få med rødlistens hardbunnskorallskog, grisehalekorallbunn, bambuskorallskogbunn. I OSPAR avtalen 2008-07 vart korallhager inkludert på lista over truga og/eller nedadgåande arter og habitat. Norge, som ein del av OSPAR, bør etter vår vurdering difor inkludera naturtypene hardbotnkorallskog (NT), Grisehalekorallskogbotn (EN) og Bambuskorallskogbotn (EN) i definisjonen over den utvalde naturtypen.

Behov for informasjon og veiledning

BirdLife Norge peker på kunnskapsmangler rundt påvirkningsfaktorer, spesielt stedsspesifikke prosjekt. Kumulative effekter er vanskelige å vurdere i ulike saker og mener at det er overhengende fare for at prioriteringen av korallrev som UN i for mange saker ikke vil nå ønsket effekt på grunn av fraværende/manglende forståelse om stressfaktorer på marine økosystem samt følge av svakheter knyttet til sviktende konsekvensutredninger og innsigelsesrett fra Statsforvalter.

Selv om mange korallområder i Fredrikstad kommune er innenfor områder som er omfattet av annet vern i dag, påpeker man at det er svært viktig med et godt informasjonsarbeid for at det skal bli enklere for brukerne å forstå hvilke bestemmelser som gjelder for de ulike områdene.

Bakgrunnen er at områdene omfattes av flere forskrifter.

Sjømat Norge mener det må utarbeides bedre metoder for overvåkning av oppdrettslokaliteter på hardbunn og foreslår at det utvikles en standard for hardbunnsundersøkelser og at havbruksnæringen naturlig vil være delaktig i utvikling av denne. Metodikk for hvordan slike vurderinger skal gjøres, bør utvikles med klare retningslinjer og tas inn i fremtidig revisjon av NS 9410. Næringen har tatt initiativ til et forskningsprosjekt gjennom Fiskeri og havbruksnæringens forskningsfinansiering (FHF) på dette.

Næringsmessige og administrative konsekvenser av forslaget

Statsforvalteren i Nordland ber om at manglende kunnskap om næringsmessige konsekvenser av forslaget ikke tillegges for stor vekt i avgjørelsen, så lenge den økonomiske verdien av alle økosystemtjenester som korallrevene har, inkludert den indirekte positive effekten på fiskerinæringen, også er ukjent.

Det er ikke kommet innspill fra kommunene som tyder på konflikt med fiskeri- og havbruksnæringer og forekomster med korallrev. For eksempel har Fredrikstad kommune forspurt Norges Fiskarlag, Norges Kystfiskarlag, Norges Fritids- og Småfiskerforbund og Norges Fritids- og Småfiskerforbund avd. Onsøy/Råde om innspill til hvordan innføring av forskriften kan ha konsekvenser for næringen, og hva lokalitetenes betydning for fiske er. Fredrikstad kommune har ikke mottatt noen innspill, og sier de ikke har kjennskap til hvordan den foreslåtte forskriftsendringen vil påvirke næringen.

Fiskeridirektoratet uttaler at «Når det gjelder akvakultur så er det lagt til grunn at gjeldende virkemidler, det vil si både akvakulturloven og forurensningsloven inneholder tilstrekkelige

virkemidler til å beskytte korallrev. Dette betyr at utvelgelsen ikke vil påvirke vurderingene av saker på dette feltet. Utvelgelsen vil ha betydning for arealplanleggingen og Fiskeridirektoratet benytter anledningen til å peke på behovet for kartlegging til bruk i slike prosesser. Det er nødvendig for å oppnå for målet med utvelgelsen».

Sjømat Norge mener det viser hvor viktig det er å utvikle kunnskapsgrunnlaget før en treffer beslutninger som kan få konsekvenser for næringslivet. Høringsnotatet sier at «Eventuelle kostnader for akvakulturnæringen er ukjente.» Det framgår ikke om KLD faktisk har forsøkt å innhente eller beregne kostnader knyttet til konsekvenser for akvakultur av forslaget om korallrev som utvalgt naturtype. Sjømat Norge er sterkt kritiske til at forskriftsforslaget framsettes uten noen nærmere forsøk på å gjøre økonomiske vurderinger for berørte næringsaktører. Samtidig får departementet ros for at det i høringsnotatet spesielt inviteres til å gi innspill som nettopp kan bidra til å belyse de næringsmessige konsekvensene av forslaget. Sjømat Norge har derfor innhentet estimerte kostnader knyttet til kartlegging av korallforekomster, og direkte og indirekte økonomiske konsekvenser dersom eksisterende lokaliteter må nedlegges. De har her vurdert ulike eksempler som viser betydelige kostnader. Kostnader for dokumentasjon av lokalitet er beregnet til 500.000, -. Eksemplet som gis er en klarert lokalitet som trekkes tilbake og det må investeres i ny og en får tap av produksjon, som her er beregnet til 237 millioner kr.

Oljedirektoratet viser til at Vedlegg 6 belyser petroleumsvirksomhet som en av flere næringer som påvirker korallene negativt, og foreslår ytterligere tiltak og enda strengere krav for virksomheten. De mener påvirkningen fra denne næringen er lav da virksomheten er strengt regulert. Koraller er også en sentral del av konsekvensutredningen (PUD/PAD del 2) inkludert bunnkartlegging ifm. valg av rørtrase. I tillegg er det begrenset petroleumsvirksomhet innenfor 12 nautiske mil.

Equinor støtter forslaget om at korallrev gjøres om til utvalgt naturtype. Equinor etterlever en systematisk og streng praksis for operasjoner i korallområder på hele den norske kontinentalsokkelen. Korallrev vil eventuelt ha regulatoriske konsekvenser. De ser positivt på å styrke den tverrsektorielle beskyttelsen av nevnte naturtyper og viser til at korallrev som utvalgt naturtype vil eventuelt ha regulatoriske konsekvenser for eksisterende og fremtidige offshorebaserte virksomhet. De påpeker at forskriften og endringsforslaget gjelder formelt kun i norsk territorialfarvann, ut til 12 nm. Her er det i hovedsak fremtidige kabel- og transportrørprosjekter som berøres.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) støtter departementets høringsforslag med utvelgelsen av korallrev da de har egne prosesser innen energisektoren og er forberedt på å håndtere prioritert art og utvalgt naturtype og viser i sin uttalelse av 10. juni 2022 at de foreslåtte endringene til dels er et resultat av tidligere samarbeid i direktoratsgruppa knyttet til trua natur. NVE antar at naturtypen korallrev på sikt kan bli aktuell, spesielt knyttet til havvindprosjekter. Forskriftsendringen vil kunne medføre eventuelle merarbeid i form av regeletterlevelse. Forskrift vil kunne medføre eventuelle tilpasninger av prosjekter for bedre ivaretagelse av disse naturtypene. NVE mener samtidig at det er nødvendig for å nå mål om bevaring av naturmangfold.

Sametinget støtter formålet om å ivareta korallrev som viktige områder for marine økosystemer og naturmangfold. Det fremstår uklart for Sametinget hvordan forbudet mot fiskeri er hjemlet i

loven. Det fremstår også som uklart hvilke konsekvenser et slikt forbud vil få for tradisjonelt samisk fiskeri i kyst- og fjordområder. Dette er særlig tilfelle der man ved senere kartlegginger kan avdekke flere områder som kan inngå i kategorien «korallrev». Det er ikke tydelig hvordan et slikt forbudsområde ville bli praktisert, dersom områder ikke kartfestes. Sametinget anmoder departementet om å redegjøre nærmere begrunnelsen og hjemmelen og i tillegg redegjør konsekvensene for tradisjonelt samisk fiskeri.

Viken fylkeskommune har gitt tilbakemelding på næringsmessige konsekvenser av forslaget og uttaler at Korallrevene er høyt på listene over utvalgte naturtyper. Samtidig er det større usikkerhet og kunnskap om forekomstene under vann, sammenlignet med hva vi ser og vet om UN på land. Forarbeidene viser til at det er vanskelig å kvantifisere de alternative kostnadene knyttet til tiltak i sjø. Fra et næringsperspektiv vil områdevern kunne hindre fiskeri og enkelte typer akvakultur. Det medgår både tid for mannskapene og driftsutgifter for fiskefartøy når de får forlenget «reisevei» uten å kunne drive aktivt fiske.

Spesifikke merknader:

Equinor har i de siste ti år utviklet en streng praksis sammen med bransjen og konsulenter, basert på erfaring og vitenskapelige studier. Praksisen inkluderer kartlegging, spredningsmodellering, risiko- og tiltaksvurdering i forbindelse med boreoperasjoner, ankeroperasjoner og plassering av infrastruktur i forbindelse med utbyggingsprosjekter, inkludert trasevalg for kabler og transportrør. Equinor skal minimere risiko for skade på korallrev som følge av partikkeleksponering og mekanisk påvirkning med omfattende kartlegging og studier av havbunnen med grunnlagsundersøkelser i forkant, miljøovervåking under drift og risikobasert tilnærming for ytterligere undersøkelser ved etterlatelse. I tillegg er det begrenset petroleumsvirksomhet innenfor 12 nautiske mil. Koraller er også en sentral del av konsekvensutredningen PUD/PAD del 2) inkludert bunnkartlegging ifm valg av rørtrase.

4.4 Departementets vurderinger

Høringsinstansene viser en generell støtte til verdien av å beskytte naturtypen korallrev, og mange stiller seg positive til at korallrev bør bli utvalgt naturtype. Ingen av høringsinstansene har gitt innspill om at de er negative til forslaget. Etter departementets vurdering er det ikke fremkommet noe i høringen som tilsier at høringsforslaget ikke bør følges opp. Miljødirektoratet har gjennomgått og vurdert høringsinnspillene og gjort en vurdering av forslaget i sin tilrådning til departementet 30. september 2022. Departementet slutter seg til direktoratets vurderinger. Naturtypen korallrev oppfyller vilkårene i naturmangfoldloven § 52 andre ledd bokstav c og d, som omtalt i kapittel 4.2.1. Virkemiddelet utvalgt naturtype vil bidra til langsiktig ivaretagelse av korallrev, og slik bidra til det nasjonale målet om å hindre utrydding og bedre tilstand for truet natur, samtidig som negative konsekvenser for andre interesser er begrenset.

I tillegg til de sektorene og påvirkningsfaktorene som er nevnt i høringen, legger Klima- og miljødepartementet til grunn at også fornybar energiproduksjon til havs, typisk vindkraft, vil kunne påvirke korallrev i form av fysisk påvirkning på bunnen i form av arealbeslag og påvirkning fra forankring. Regjeringen har startet en helhetlig naturkartlegging av

havvindområdene som er aktuelle for utlysning i 2025, noe som vil bidra til økt kunnskap om områdene som er aktuelle for havvind. Lov om fornybar energiproduksjon til havs (havenergilova) legger til rette for kunne stille vilkår om tiltak for å unngå eller avgrense skade eller ulempe for miljø og naturmangfold.

Kartgrunnlag

Flere høringsinstanser peker på behov for mer kartlegging, med åpne og tilgjengelige løsninger. NIVA og Akvaplan-Niva påpeker i tillegg at NIN og økologisk kvalitet må benyttes.

Fiskeridirektoratet peker særlig på at det er viktig at også veggrev blir med, og at det faktisk kan kartlegges, noe som er metodisk vanskelig i dag. Miljødirektoratet er enig i at dette fortsatt skal legges i åpne innsynsløsninger. Innenfor gjeldende rammer for kartlegging, vil det ikke være realistisk å oppnå fullstendig kunnskap om hvor det er korallrev. Direktoratet viser til føre-var-prinsippet i naturmangfoldlovens § 9, som sier: «foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.» Direktoratet mener derfor det ikke er grunn til å vente til naturtypen er fullstendig kartlagt før den blir gjort til utvalgt naturtype.

Kartlegging etter Natur i Norge NiN er per i dag ikke ferdig utviklet for naturtyper i sjø, men dette er i god prosess. NIN vil bli benyttet og med et tillegg på økologisk kvalitet når dette er klart metodisk. Miljødirektoratet og Fiskeridirektoratet utvikler en kartleggingsmetodikk som skal avdekke sårbart naturmangfold i nærheten av omsøkte lokaliteter. Generell kartlegging utføres av staten, men spesiell kartlegging kan pålegges etter sektorlovverket ved søknader om tillatelser etc. Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratets vurdering.

Handlingsplan

Miljødirektoratet er enig med uttalelser om at det bør utarbeides en handlingsplan. Dette ligger også i forslaget til endring i forskrift om utvalgte naturtyper. Ferdige handlingsplaner skal ligge på Miljødirektoratets hjemmesider. Miljødirektoratet er enige i Sjømat Norges anmerkning om at handlingsplanen skal bidra til forutsigbarhet og retningslinjer for forvaltning, skjøtsel og tiltak.

Handlingsplanen for korallrev bør ifølge Miljødirektoratet være en tverrsektoriell plan som også bør inkludere områder utenfor 12 nm. Også utenfor 12 nm arbeides det med å ivareta naturtypen i fiskeri og petroleumsvirksomhet.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratets vurdering.

Definisjon av naturtypen i forskrift og forvaltning av områdene

Flere innspill peker på en litt dårlig og for lite omfattende definisjon. Akvaplan-Niva har foreslått at korallgrus inngår. Statsforvalteren i Rogaland foreslår at også korallskog inngår. Forslagene om å inkludere korallskog og korallgrus i den utvalgte naturtypen går imidlertid, slik

Miljødirektoratet ser det, utover det som har vært gjenstand for høring. Det ville betinget en endret definisjon. Miljødirektoratet tar innspillene til etterretning. Definisjonen er ikke endret i tilrådingen. Fiskebåt, Trøndelag fylkeskommune og Sjømatbedriftene ber om strenge kriterier så

korallrev kan avgrenses. Dette mener Miljødirektoratet er gjort i definisjonen. Forsvarsbygg og Fiskarlaget skriver at det må lages et kriteriesett for å vurdere viktigheten av det enkelte rev. Kriterier for verdivurdering vil etter hvert komme metodisk med økologisk kvalitet, men det skal ikke vurderes tatt inn i forskriften. Det skal ikke graderes på det som er definert som utvalgte naturtyper, jf. uttalelsen fra Norges Fiskarlag om behovet for prioritering. Det skal heller gjøres ved utøvelse av næring og ved forvaltningsvedtak.

Fiskeridirektoratet mener definisjonen må tilpasses mulighetene for at revene er mulige å kartlegge med stor nok sannsynlighet. I konkrete akvakultursaker kan f.eks. veggrev vært problematisk å finne og kartlegge, hvilket kan medføre problemer hvis det oppdages i ettertid. Miljødirektoratet er enig i Fiskeridirektoratet at dette er et problem. Dette bør ses nærmere på og utredes av kompetent miljø, slik at man ikke etter en kartlegging får opp nye rev som ikke var der og som vil skape problemer for aktivitet i etterkant. Miljødirektoratet mener likevel ikke at dette gjør det nødvendig å utsette vedtak om utvalgt naturtype.

Når det gjelder minstestørrelse på 25 m² er dette ansett både for lite (Sabima) og for stort (Sjømatbedriftene). Forslaget har sitt opphav fra en ekspertgruppe fra NINA, HI og NGU, og Miljødirektoratet mener det er en fornuftig størrelse for å ivareta også små rev og forekomster.

Til Sabimas anmerkning om at også korallrevene utenfor 12 nautiske mil skal beskyttes, tas det til etterretning, men det ligger utenfor dette forslaget. Det samme gjelder WWFs forslag om at naturmangfoldloven bør gjelde utenfor 12 nautiske mil.

Definisjonen er ikke endret i tilrådingen.

Klima- og miljødepartementet er enig i Miljødirektoratets vurdering av innspillene.

Næringsmessige og administrative konsekvenser av forslaget

Landbruksdirektoratet, Nordland fylkeskommune, Sjømat Norge og Sametinget mener at før det foreslås miljøtiltak må de næringsmessige konsekvensene av tiltaket utredes. Sjømat Norge har selv gjort et verdifullt innspill fra egen sektor, som også ble etterspurt i høringsnotatet. Viken fylkeskommune mener fiskeriene bør få kompensatoriske tiltak for næringsfisket.

BirdLife Norge og Statsforvalteren i Nordland mener næringsmessige konsekvenser ikke bør vurderes som viktige, all den tid det heller ikke vurderes verdier fra økosystemtjenester. Det etterspørres en bedre metode for avveining mellom næring og miljø. Miljødirektoratet er enig i at gode metoder for slik avveining mangler, men at dette er gjort etter beste evne.

Å utrede konsekvenser for alle sektorinteresser synes svært vanskelig å gjøre. Miljødirektoratet minner imidlertid om at ordningen med utvalgt naturtype i utgangspunktet er et hensynskrav, som forvaltes etter gjeldende sektorregelverk. Hensynet til den utvalgte naturtypen skal alltid veies mot andre relevante hensyn. Hvis ivaretagelse av et korallrev får svært store negative konsekvenser for næring i en konkret sak, er det ikke usannsynlig at man likevel vil få en tillatelse. Uttalelsen med beregninger fra Sjømat Norge tas til etterretning som et verdifullt innspill i saken. Miljødirektoratet vil påpeke at eksemplene som nevnes av Sjømat Norge viser at det er viktig med god kartlegging av naturmangfold i forkant av etablering av ny virksomhet. Når søknader om klarering av akvakulturlokaliteter vurderes, baserer forvaltning og søker seg på

tilgjengelig og eksisterende kunnskap om forekomster av sårbart naturmangfold. Denne kunnskapen er i dag mangelfull. Funn av sårbart naturmangfold i etterkant av at tillatelser er gitt er svært uheldig, og kan i ytterste fall medføre at tillatelser trekkes tilbake. Klima- og miljødepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet har derfor gitt Miljødirektoratet og Fiskeridirektoratet et felles oppdrag om å utvikle og foreslå en kartleggingsmetodikk som gir tilstrekkelig informasjon for å avdekke om det er forekomster av sårbart naturmangfold i nærheten av en omsøkt lokalitet. Kartleggingen skal tilfredsstille forvaltningens kunnskapsbehov, samtidig som metodikken også bør være kostnadseffektiv slik at undersøkelsene kan inngå som et krav til forundersøkelsen for søknader om akvakultur. Miljødirektoratet viser i denne sammenheng til Havforskningsinstituttets to rapporter om kartleggingsmetodikk, samt at Sjømat Norge også har gitt innspill til metodikken.

Når det gjelder mulige konsekvenser av en omgjøring av tillatelse i enkeltsaker viser vi også til forurensningsloven § 18, som regulerer forurensningsmyndighetens mulighet til å omgjøre eller trekke tillatelser gitt i medhold av loven. Det følger av § 18 fjerde ledd at forurensningsmyndigheten ved slike avgjørelser skal ta hensyn til kostnadene en endring eller omgjøring vil påføre forurenseren og de fordeler og ulemper endring eller omgjøring for øvrig vil medføre.

Viken fylkeskommune mener det må kompenseres for et eventuelt tappt fiske. Til dette bemerkes det at alle sektorer kan ha merkostnader med å følge miljø- og bærekraftsmål. Samfunnet kan ikke dekke kostnadene for dette.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratets vurderinger.

Andre avklaringer

Miljødirektoratet tar til etterretning Fiskeridirektoratets anmerkning om at også havressursloven, og ikke bare akvakulturloven, har regler for å beskytte korallrev. Videre er det en feil i høringsnotatet under kap. 6.1 der det står: «*Vedtaket betyr at det innføres en utvidet beskyttelse mot all type fiskeri som kan skade korallrev, som fiske med garn og line i rev-områder.*» Dette er ikke riktig. Forslaget medfører en utvidet beskyttelse mot bunntåling og annen bunnsleppe redskap, men dette er allerede innført og har ingen direkte kostnader av betydning. Vedtak som utvalgt naturtype vil ikke medføre andre restriksjoner med hensyn til fiskeriene.

Til Meteorologisk institutts spørsmål om landbruk påvirkningsfaktor på korallrev, vises det til det faglige grunnlaget kommer fra prosjekt Trua natur fra 2018. NINA med ansvar for faglig utredning har ikke landbruk som egen påvirkningsfaktor. Artsdatabanken regner heller ikke landbruk som påvirkningsfaktor i Rødlista 2018. Vedlegg 6 har med «Andre (habitat-påvirkning kyst). Oppdrett, oppankring, avrenning fra land», men landbruk er ikke nevnt her, og heller ikke i tiltakspakkene for oppfølging fram til 2035.

Miljødirektoratet merker seg også Sjømatbedriftenes anmerkning om at akvakultur ikke har store konsekvenser i form av fysisk påvirkning på bunnen ved forankring og utslipp. Miljødirektoratet mener dette faktisk kan være, og uten tiltak er, en påvirkningsfaktor, men er enig i at konsekvenser kan unngås i søknadsprosedyren og gjennom nye erfaringer som gjøres samt videre

forskning på dette, med bidrag fra næringen. At korallrev blir utvalgt naturtype vil nettopp sikre at dette hensynet får tilstrekkelig vekt i søknadsbehandlingen.

Vedtak om utvalgt naturtype utløser ikke nye vernevedtak, jf. Fiskebåts uttalelse. Dette gjelder også Sametingets anmerkning om hvordan et forbudsområde vil bli praktisert der områder ikke kartfestes og det fryktes en innføring av «forbudssoner» som ikke er hjemlet i havressursloven. Det skal ikke være noe problem å fiske i vannsøylen over korallrev. Det bemerkes i denne sammenheng at det beklageligvis var en feil i høringsnotatet, der det sto at forslaget til utvalgt naturtype medførte ytterligere begrensninger på fiske ved korallrev, utover det som allerede er gjort ved havressursloven. Det gjør det ikke. Fiske med garn og line berører ikke revene.

Miljødirektoratet er enig i Fiskebåts anmerkning om at alle sektorer må bidra i ivaretagelsen av korallrev. Det forutsettes at sektorene tar sitt ansvar for naturtypen etter egen påvirkning etter aktsomhetsplikten med særskilt hensyn til forekomster av utvalgte naturtyper for å unngå forringelse av naturtypens utbredelse og forekomstenes økologiske tilstand.

Til Sjømatbedriftenes bekymring for at den mindre kystflåten står i fare for å bli underlagt reguleringer som den større kystflåten herunder utenlandske fiskefartøy ikke vil være underlagt, så gjelder både havressursloven og naturmangfoldloven også for utenlandske fartøy.

Til Sametingets spørsmål om hvordan forbudet mot all type fiskeri er hjemlet i loven, vil Miljødirektoratet vise til at forslaget om utvalgt naturtype ikke forbyr fiskeri, og at havressurslovens bestemmelser ivaretar hjemmelen. I forslaget om utvalgt naturtype sto det at det ble ytterlige restriksjoner utover det som var etter havressursloven, men dette var feil og gjelder ikke. Dermed vil det heller ikke gjelde spesielle forbud som rammer fiskeri i kyst- og fjordområder, som følge av forslag til utvalgt naturtype, utover rammer som allerede satt av fiskeriforvaltningen.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratets vurderinger.

4.5 Økonomiske og administrative konsekvenser av forslaget

Virkemidlet utvalgt naturtype vil bidra til langsiktig ivaretagelse av korallrev og slik bidra til det nasjonale målet om å hindre utrydding og bedre tilstand for truet natur. I beslutningsgrunnlag for korallrev tilgjengelig på Miljødirektoratets nettsider ([Oppfølgingsplan for trua natur - Miljødirektoratet \(miljodirektoratet.no\)](#)) vurderes generelt kostnader for tiltak og tiltakspakker der effekten eller måloppnåelsen er å flytte en naturtype en kategori ned på truethetsskalaen, eller eventuelt holde den på samme nivå som i dag.

4.5.1 Økonomiske og administrative konsekvenser for grunneiere, rettighetshavere og næringsutøvere

Korallrev forekommer på dypt vann (40-600 meter) og utenfor privat eiendomsrett der grunneiere har rettigheter. Utvelgelsen påvirker dermed ikke grunneiere.

Direkte kostnader for fiskeriene, akvakulturnæringen og petroleumsindustrien er ikke kjent. Departementet viser til at ordningen med utvalgt naturtype i utgangspunktet er et hensynskrav. Hensynet til forekomstene skal vurderes i den enkelte sak gjennom forvaltning etter annet regelverk. Konsekvensene av forslaget beror derfor på hvordan kommunene og andre

myndigheter forvalter forekomstene og hvilke brukerinteresser som gjør seg gjeldende i den konkrete saken.

Forslaget medfører en utvidet beskyttelse mot bunntåling og annet bunnslpende redskap, men dette er allerede innført og har ingen direkte kostnader av betydning. Vedtak om utvalgt naturtype vil ikke medføre andre restriksjoner med hensyn til fiskeriene.

Ved forvaltning av oppdrettsvirksomhet i nærhet av korallrev vil det være avgjørende å utvikle bedre metoder for overvåking av oppdrettslokaliteter på hardbunn. Ved å foreta en undersøkelse av hvilke naturtyper som finnes på en lokalitet før etablering av et nytt anlegg, kan man unngå at anlegg plasseres slik at det gjøres irreversibel skade på forekomster av korallrev. Det jobbes med dette på generelt grunnlag. Dette er ukjente kostnader, inntil det er foretatt kartlegginger som viser utbredelse av naturtypen i et område.

Oljeprospektering, oljeboring, rørlegging, oppankring av plattformer er i kunnskapsgrunnlaget omtalt som en negativ påvirkningsfaktor, men det alt vesentlige av virksomheten i sektoren skjer utenfor territorialfarvannet og vil dermed ikke påvirkes av utvelgelsen.

Man kan likevel anta at utvelgelsen vil ha betydning for noen typer virksomheter, og at det vil kunne være administrative eller økonomiske konsekvenser knyttet til enkelte typer tiltak som kan berøre forekomster av korallrev. Der hensynet til naturtypen får innvirkning på vedtak, kan det gi merkostnader som følge av at prosjekter og tiltak må tilpasses eller gjennomføres et annet sted. I slike saker blir verdien av å ivareta forekomsten vurdert som viktigere enn eventuelle merkostnader for tiltak. Ulike utbyggingsprosjekter og næringsutvikling er de mest aktuelle interessene som må avveies mot hensynet til den utvalgte naturtypen.

En utvelgelse vil i seg selv ikke ha tilbakevirkende kraft på gitte tillatelser til tiltak som berører naturtypene. Status som utvalgt naturtype vil først og fremst ha betydning for nye tillatelser. Allerede i dag er det etter enkelte regelverk mulighet for å trekke en tillatelse på bakgrunn av ny kunnskap om skadevirkninger på naturmangfold. Status som utvalgt naturtype kan føre til at hensynet til korallrev vektes tyngre enn før i slike tilfeller. Departementet antar at omfanget av slike tilfeller vil være begrenset.

5.4.2 Økonomiske og administrative konsekvenser for kommuner

Reglene om utvalgte naturtyper antas ikke å ha nevneverdige økonomiske konsekvenser for kommunene. Kommuner som har forekomster av korallrev, vil i forvaltningen av disse måtte forholde seg til naturmangfoldlovens regler side om side med plan- og bygningsloven og sektorregelverk som de har myndighet etter. Kommunene vil som myndighet etter plan- og bygningsloven og andre lover, få en sentral rolle i arbeidet med å forvalte utvalgte naturtyper, men ordningen er ikke vurdert å ha større administrative eller økonomiske konsekvenser med hensyn til oppfølgingen i den kommunale forvaltningen, jf. Ot prp. nr. 52. på s. 363. Dette har sammenheng med at vedtak fremdeles skal fattes etter andre lovverk enn naturmangfoldloven.

5.4.3 Økonomiske og administrative konsekvenser for staten

Det er ikke behov for aktiv skjøtsel av denne naturtypen. Det er etablert en ordning på statsbudsjettet med tilskudd til truede naturtyper, herunder utvalgte naturtyper, uten at en kan se

for seg at denne naturtypen vil være særlig egnet for dette. Klima- og miljødepartementet anser det likevel som hensiktsmessig at det ved en utvelgelse av korallrev som ny utvalgt naturtype, utarbeides en tverrsektoriell handlingsplan for korallrev. Hensikten vil være å samordne, mobilisere og målrette virkemidler og tiltak for naturtypen. Mye av grunnlaget for en handlingsplan foreligger allerede, så utviklingen vil ikke nødvendigvis kreve et nytt stort og omfattende arbeid. Det må likefullt avsettes ressurser til dette innenfor gjeldende budsjett.

Kostnadene som er forventet er knyttet til kartlegging. Finansiering av kartlegging av marin natur foregår imidlertid i egne prosesser og kostnader til dette er ikke en konsekvens av at korallrev vedtas som ny naturtype. Kartlegging av havbunn gir en viktig del av kunnskapen om områder som er sentrale for funksjonene i de marine økosystemene. MAREANO-programmet kartlegger havbunnen i norske havområder og styrker denne kunnskapen. Kartlegging vil skje gjennom nasjonale program for kartlegging av marine naturtyper, men disse kostnadene er ikke beregnet.

Forskriften om utvalgte naturtyper medfører ingen endring mht. forvaltningsmyndighet.

Naturtypen har inngått i tilskuddsordningen for truede og utvalgte naturtyper (og vært søkbar i søknadssenteret) siden 2015. Statlig landbruksforvaltning vil ikke omfattes av forslaget, ettersom landbruk ikke anses som påvirkningsfaktor for korallrev. Fiskeridirektoratet og statsforvalterne vil måtte sette av ressurser for å nå ut med informasjon til fiskere og andre om hvor naturtypen finnes, der dette er kjent.

Status som utvalgt naturtype medfører en forenklet forvaltning for kommuner og andre myndigheter som skal forvalte og fatte beslutninger som kan skade eller ødelegge slike naturtyper. Det at staten har valgt ut noen naturtyper som utvalgte naturtyper innebærer at disse skal tillegges større vekt i saker i forvaltningen enn naturtyper som ikke er utvalgt. Vedtak som berører utvalgte naturtyper skal registreres i Miljøvedtaksregisteret. Det vil forenkle forvaltningen av natur i Norge. På sikt vil derfor utvalgte naturtyper kunne medføre besparelser både for statsforvaltere, kommuner og andre.

Klima- og miljødepartementet

t i l r å r:

Det fastsettes forskrift om endring i forskrift 13. mai 2011 nr. 512 om utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven. Forskriften fastsettes i samsvar med vedlegg til resolusjonen.